# شرح دعای چهل و شش صحیفه سجادیه

## دعای حضرت در روز عید فطر و جمعه

## فارغ شدن از نماز و روبه قبله قرار گرفتن و مناجات با خدا

**نویسنده : فاطمه پورشفیع**

**مرداد ۹۷**

**إِذَا انْصَرَفَ مِنْ صَلاتِهِ قَامَ قَائِما ثُمَّ اسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ، وَ فِی یَوْمِ الْجُمُعَةِ، فَقَال:**

در روز جمعه هنگامی که امام از نماز فارغ می شدند روبه قبله می ایستادند و می گفتند:

**فراز اول:**

**یَا مَنْ یَرْحَمُ مَنْ لا یَرْحَمُهُ الْعِبَادُ**

ای کسی که رحم می کنی بر آن بنده ای که رحم کننده ای جز تو ندارد .

**وَ یَا مَنْ یَقْبَلُ مَنْ لا تَقْبَلُهُ الْبِلادُ**

وای کسی که پذیرای بنده ای هستی که بلاد دیگر او را نمی پذیرند.

**وَ یَا مَنْ لا یَحْتَقِرُ أَهْلَ الْحَاجَةِ إِلَیْهِ**

وای کسی که اهل حاجت (حاجتمندان)را خوار نمی کنی.

**وَ یَا مَنْ لا یُخَیِّبُ الْمُلِحِّینَ عَلَیْهِ.**

وای کسی که اصرار کنندگان درگاه خود را نا امید نمی کنی.

**وَ یَا مَنْ لا یَجْبَهُ بِالرَّدِّ أَهْلَ الدَّالَّةِ عَلَیْهِ**

وای کسی که گستاخان درگاهت را رد نمی کنی.

**وَ یَا مَنْ یَجْتَبِی صَغِیرَ مَا یُتْحَفُ بِهِ، وَ یَشْکُرُ یَسِیرَ مَا یُعْمَلُ لَهُ**

وای کسی که تحفه کوچک را قبول می کنی وعمل کم و اندک را پاداش می دهی.

**وَ یَا مَنْ یَشْکُرُ عَلَی الْقَلِیلِ وَ یُجَازِی بِالْجَلِیلِ**

وای کسی که عمل قلیل را پاداشی بزرگ می دهی .

**وَ یَا مَنْ یَدْنُو إِلَی مَنْ دَنَا مِنْهُ**

وای کسی که نزدیک می شوی به آنکه به تو تقرّب جوید.

**وَ یَا مَنْ یَدْعُو إِلَی نَفْسِهِ مَنْ أَدْبَرَ عَنْهُ**

وای کسی که به سوی خود می خوانی آنکس را که به تو پشت کرد.

**وَ یَا مَنْ لا یُغَیِّرُ النِّعْمَةَ، وَ لا یُبَادِرُ بِالنَّقِمَةِ**

وای کسی که نعمت را تغییر نمی دهی و آنرا به نقمت تبدیل نمی کنی.

**وَ یَا مَنْ یُثْمِرُ الْحَسَنَةَ حَتَّی یُنْمِیَهَا، وَ یَتَجَاوَزُ عَنِ السَّیِّئَةِ حَتَّی یُعَفِّیَهَا**

وای کسی که کار نیکو را بارور وبه ثمر می رسانی و و از کار بد عبور می کنی تا سیئه محو شود.

**انْصَرَفَتِ الْاٰمَالُ دُونَ مَدَى كَرَمِكَ بِالْحَاجَاتِ،**

کسانی که آرزویی در سر می پروراندند از آستان کرمت با حاجات روا شده بازگشتند.

**وَ امْتَلَأَتْ بِفَيْضِ جُودِكَ أَوْعِيَةُ الطَّلِبَاتِ،**

و ظرفهای پر طمع آنها به فیض برکات تو لبریز شد.

**وَ تَفَسَّخَتْ دُونَ بُلُوغِ نَعْتِكَ الصِّفَاتُ،**

و صفات از هم گسیخته در برابر نعمت های بیشمارتو .

**فَلَكَ الْعُلُوُّ الْأَعْلَى فَوْقَ كُلِّ عَالٍ، وَ الْجَلالُ الْأَمْجَدُ فَوْقَ كُلِّ جَلالٍ**

پس عالیترین درجه علو بر فراز هر عالی و جلیل ترین مجد و بزرگی فوق هر مجد و بزرگی مخصوص توست.

**فراز دوم:**

**كُلُّ جَلِيلٍ عِنْدَكَ صَغِيرٌ،**

هر بزرگی نزد تو کوچک است.

**وَ كُلُّ شَرِيفٍ فِي جَنْبِ شَرَفِكَ حَقِيرٌ،**

وهر شرافتی نزد شرافت تو حقیر و خوار است.

**خَابَ الْوَافِدُونَ عَلَى غَيْرِكَ،**

نا امید اند کسانی که بر غیر تو راه یابند.

**وَ خَسِرَ الْمُتَعَرِّضُونَ إِلا لَكَ،**

و کسانی که جز تو را بطلبند زیان می برند.

**وَ ضَاعَ الْمُلِمُّونَ إِلا بِكَ،**

و کسانی که به در گاه غیر تو فرود آمدند تباه شدند.

**وَ أَجْدَبَ الْمُنْتَجِعُونَ إِلا مَنِ انْتَجَعَ فَضْلَكَ**

دوای هر دردی نزد توست وتو از فضل خود می دهی و کسانی که از غیر تو چیزی بخواهند دچار قحطی گشته اند.

**فراز سوم:**

**بَابُكَ مَفْتُوحٌ لِلرَّاغِبِينَ،**

درِ احسان تو برای مشتاقان باز است.

**وَ جُودُكَ مُبَاحٌ لِلسَّائِلِينَ،**

و بخشش تو برای نیازخواهان ممنوعیتی ندارد.

**وَ إِغَاثَتُكَ قَرِيبَةٌ مِنَ الْمُسْتَغِيثِينَ.**

و فریاد رسی تو به دادخواهان نزدیک است.

**لا يَخِيبُ مِنْكَ الْآمِلُونَ،**

امیدواران به تو از درگاه تو نا امید نمی شوند.

**وَ لا يَيْأَسُ مِنْ عَطَائِكَ الْمُتَعَرِّضُونَ،**

و از عطای تو طالبان محروم نمی مانند.

**وَ لا يَشْقَى بِنَقِمَتِكَ الْمُسْتَغْفِرُونَ.**

و استغفار کنندگان به عقوبت تو بدبخت نمی گردند.

**رِزْقُكَ مَبْسُوطٌ لِمَنْ عَصَاكَ،**

وروزیت برای هر نافرمان و گناهکاری جاری است.

**وَ حِلْمُكَ مُعْتَرِضٌ لِمَنْ نَاوَاكَ،**

و تو در برابر هر کسی که با تو دشمنی کند حلم می ورزی.

**فراز چهارم:**

**عَادَتُكَ الْإِحْسَانُ إِلَى الْمُسِيئِينَ،**

عادت تو احسان است برای بد کردارها.

**وَ سُنَّتُكَ الْإِبْقَاءُ عَلَى الْمُعْتَدِينَ**

وسنت تو بر تجاوزکاران باقی است.

**حَتَّى لَقَدْ غَرَّتْهُمْ أَنَاتُكَ عَنِ الرُّجُوعِ،**

وسنت تو حتّی از برگشت گناه ،آنان را باز داشته .

**وَ صَدَّهُمْ إِمْهَالُكَ عَنِ النُّزُوعِ**

مهلتّهای تو آنها را از اشتیاق به گناه باز داشته است.

**وَ إِنَّمَا تَأَنَّيْتَ بِهِمْ لِيَفِيئُوا إِلَى أَمْرِكَ،**

و جز این نیست که تو مدارا کردی با آنها تا به فرمان تو برگردند.

**وَ أَمْهَلْتَهُمْ ثِقَةً بِدَوَامِ مُلْكِكَ،**

وبه آنها مهلت دادی وآنان را به سرحدّ اطمینان رساندی.

**فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ السَّعَادَةِ خَتَمْتَ لَهُ بِهَا،**

پس کسی که اهل سعادت است پس برای او سعادت را رقم زدی.

**وَ مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ خَذَلْتَهُ لَهَا**

و هر کس که اهل شقاوت و بدبختی است خوار و دچار بدبختی اند.

**كُلُّهُمْ صَائِرُونَ، إِلَى حُكْمِكَ،**

همهٔ آنها متوجه حکم تواند.

**وَ أُمُورُهُمْ آئِلَةٌ إِلَى أَمْرِكَ،**

امور ایشان متوجه امر توست.

**لَمْ يَهِنْ عَلَى طُولِ مُدَّتِهِمْ سُلْطَانُكَ،**

طول نافرمانی ایشان ،سلطنت تو را سست نمی کند.

**وَ لَمْ يَدْحَضْ لِتَرْكِ مُعَاجَلَتِهِمْ بُرْهَانُكَ.**

و برهانت باطل نشده بخاطر تآخیر بازخواست ایشان.

**فراز پنجم:**

**حُجَّتُكَ قَائِمَةٌ لا تُدْحَضُ،**

حجت و برهان تو قادم است و باطل نمی شود.

**وَ سُلْطَانُكَ ثَابِتٌ لا يَزُولُ،**

پادشاهی تو ثابت و بی زوال است.

**فَالْوَيْلُ الدَّائِمُ لِمَنْ جَنَحَ عَنْكَ،**

پس وای بر کسی که از تو روی برگرداند.

**وَ الْخَيْبَةُ الْخَاذِلَةُ لِمَنْ خَابَ مِنْكَ،**

و نومیدی خوار کننده برای کسی که از تو نومید شود.

**وَ الشَّقَاءُ الْأَشْقَى لِمَنِ اغْتَرَّ بِكَ**

و بدترین بدبختی ها شامل کسی است که به لطف تو مغرور گشته .

**مَا أَكْثَرَ تَصَرُّفَهُ فِي عَذَابِكَ،**

چه بسیار سختیهای گوناگون که او را در گیر می کند و مستحق عذاب.

**وَ مَا أَطْوَلَ تَرَدُّدَهُ فِي عِقَابِكَ،**

چه نعمتهایی را که بوسیلهٔ عقاب توازدست می رود.

**وَ مَا أَبْعَدَ غَايَتَهُ مِنَ الْفَرَجِ،**

وچه دیر گشایشهایی در گرفتاریها خواهد رسید.

**وَ مَا أَقْنَطَهُ مِنْ سُهُولَةِ الْمَخْرَجِ**

وچه نومیدی از زود خلاص شدن از گرفتاریها خواهد رسید.

**عَدْلا مِنْ قَضَائِكَ لا تَجُورُ فِيهِ،**

از روی عدل و قضای تو که در آن بی عدالتی نمی کنی.

**وَ إِنْصَافا مِنْ حُكْمِكَ لا تَحِيفُ عَلَيْهِ**

و انصاف و عدالت تودر حکمتت است که ستمی بر بنده روا نمی داری.

**فَقَدْ ظَاهَرْتَ الْحُجَجَ،**

زیرا تو حجتهایت را ظاهر ساختی از دیر زمان.

**وَ أَبْلَيْتَ الْأَعْذَارَ،**

و تو حجتهایت را آشکارمی سازی.

**وَ قَدْ تَقَدَّمْتَ بِالْوَعِيدِ،**

و تهدید های خود را اعلام می کنی.

**وَ تَلَطَّفْتَ فِي التَّرْغِيبِ،**

و لطف خود را در ترغیب به کارهای نیک نشان می دهی.

**وَ ضَرَبْتَ الْأَمْثَالَ،**

و دراین رابطه مثالها زدی.

**وَ أَطَلْتَ الْإِمْهَالَ،**

ومهلت ها را طولانی کردی.

**وَ أَخَّرْتَ وَ أَنْتَ مُسْتَطِيعٌ لِلْمُعَاجَلَةِ،**

و مجازات را به تأخیر انداختی در حالیکه تو می توانستی در آن شتاب کنی.

**وَ تَأَنَّيْتَ وَ أَنْتَ مَلِيءٌ بِالْمُبَادَرَةِ**

تأنّی کردی و مهلت دادی در حالیکه می توانستی عذاب را جلو بیندازی.

**لَمْ تَكُنْ أَنَاتُكَ عَجْزا،**

مدارای تو از روی عجز نمی باشد.

**وَ لا إِمْهَالُكَ وَهْنا،**

مهلت دادنت از روی سستی نیست.

**وَ لا إِمْسَاكُكَ غَفْلَةً،**

و خودداری تو از روی غفلت نیست.

**وَ لا انْتِظَارُكَ مُدَارَاةً،**

انتظار و مهلت از عذاب از روی مدارا نیست.

**بَلْ لِتَكُونَ حُجَّتُكَ أَبْلَغَ،**

بلکه حجت و برهان تو هر آینه رساننده است.

**وَ كَرَمُكَ أَكْمَلَ،**

و کرم تو کامل تر است.

**وَ إِحْسَانُكَ أَوْفَى،**

و احسان تو فراوان تر.

**وَ نِعْمَتُكَ أَتَمَّ،**

ونعمت تو کاملتر.

**كُلُّ ذَلِكَ كَانَ وَ لَمْ تَزَلْ،**

همه اینها بوده و همیشگی است.

**وَ هُوَ كَائِنٌ وَ لا تَزَالُ**

و نعمت تو همیشه هست و دائمی.

**حُجَّتُكَ أَجَلُّ مِنْ أَنْ تُوصَفَ بِكُلِّهَا،**

حجّت تو پایانی ندارد و آن أجّل از آن است که اینگونه بیان گردد.

**وَ مَجْدُكَ أَرْفَعُ مِنْ أَنْ يُحَدَّ بِكُنْهِهِ،**

و مجد و بزرگی تو بالاتر از این است که به کنهش حدّی قائل شد.

**وَ نِعْمَتُكَ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ تُحْصَى بِأَسْرِهَا،**

و نعمت تو بیشتر از آن است که به شمارش در آید.(افسوس که بندگان در برابر نعمتهای الهی صبور نیستند و گناه را بر حیات پاکیزه ترجیح می دهند)

**وَ إِحْسَانُكَ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ تُشْكَرَ عَلَى أَقَلِّهِ**

و احسان تو بیشتر از آن است که کمترش مورد سپاس قرار گیرد.(نعمتهای تو بیشمار است در مقابل شکر ما اندک)

**وَ قَدْ قَصَّرَ بِيَ السُّكُوتُ عَنْ تَحْمِيدِكَ،**

و خاموشی و کوتاهی من در برابر نعمتهای تو و سپاس از آن .

**وَ فَهَّهَنِيَ الْإِمْسَاكُ عَنْ تَمْجِيدِكَ،**

و خودداری از تمجید تو مرا سست کرده.

**وَ قُصَارَايَ الْإِقْرَارُ بِالْحُسُورِ، لا رَغْبَةً - يَا إِلَهِي - بَلْ عَجْزا.**

از این کوتاهیها به درماندگی اقرار می کنم ، ای خدای من ، نه از روی بی رغبتی بلکه از روی عجز.

**فراز ششم:**

**فَهَا أَنَا ذَا أَؤُمُّكَ بِالْوِفَادَةِ،**

پس من برای حاجت خود آهنگ درگاه تو می کنم.

**وَ أَسْأَلُكَ حُسْنَ الرِّفَادَةِ،**

واز تو نیکوترین در خواست را دارم.

**فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اسْمَعْ نَجْوَایَ،**

پس با درود بر محمّد  آل او بشنو راز دل مرا – نجوایی که با تو دارم.

**وَ اسْتَجِبْ دُعَائِی،**

و دعایم را به استجابت برسان.

**وَ لا تَخْتِمْ یَوْمِی بِخَیْبَتِی،**

و روزم را به نو میدی ختم مکن.

**وَ لا تَجْبَهْنِی بِالرَّدِّ فِی مَسْأَلَتِی،**

و دست رد بر سینه ام مزن.

**وَ أَكْرِمْ مِنْ عِنْدِكَ مُنْصَرَفِی، وَ إِلَیْكَ مُنْقَلَبِی،**

و کرامتم ده از نزد خودت – بازگشتم را - آنگاه که به سویت برمی گردم.

**إِنَّكَ غَیْرُ ضَائِقٍ بِمَا تُرِیدُ،**

و براستی تو در برابر در خواستها سخت نمی گیری .

**وَ لا عَاجِزٍ عَمَّا تُسْأَلُ،**

و از بر آوردن خواهشها و درخواستها فرو نمی مانی.

**وَ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَیْءٍ قَدِیرٌ، وَ لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ إِلا بِاللَّهِ الْعَلِیِّ الْعَظِیمِ.**

و تو بر هر چیز توانائی – نیرو و توانی نیست جز نیروی خدای بلند مرتبه و عظیم.

والسلام علی من اتبع الهدی

منابع : فرهنگ لغات نوین – قاموس قران